

ШЫН

Совет Эвилелинин Коммунистг партиязынын
Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттеринин,
ажылчы чоннар депутаттарынын область Советинин органы

1955
ЯНВАРЬ
15
СУББОТА
№ 10 (3204)
ӨРТӨӨ 20 КОП

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНДЕ (1 арын).
Соңгулдаларга уткуштур (1 арын).
Соңгулчулар ортузунга агитас-массалыг
ажылды белик денгөчө (Кызыл хоорай-
ның агитаторларынын хуралында) (2
арын).
Д. Рылов. — Партия чырыдышыгы
нын четкинин ажылын экижидер (2
арын).

Лепинизм — мөңгө даяр, амьдыралчы
баыткалды өөредиг («Правданын» ян-
варь 12-де журнучу чүтү) (2 арын).
Лариса Ноннова. — Агротехниктеги курс-
ка кичөөлери чорудар талазы-биле мөөк
дуржулга (3 арын).
Т. Кызыл-оол. — Билиглерге чүтүз
(3 арын).
С. С. Давыдов. — Көдө ажылдагыч
тудунуң дуржулгазы (3 арын).

Польша Улус Республикада (4 арын).
Тайбанын Бугу-делегей Чөгүлелиниң
секретариатынын адынады (4 арын).
Чжоу Эн-лай-биле Хаммаршельдиниң
аразында чугаалашыкынын дугайында
кады кылган дыңдагыч (4 арын).
Тайбанын хостадырынын хөдөөгө бугу-
гө кукувусту бээр бис (4 арын).
СПОРТ: Тамара Рыловаңың делегей ре-
корду (4 арын).

АГИТАС-МАССАЛЫГ АЖЫЛДЫ КҮШТЕЛДИРЕР

1955 чылдың февраль 27-де РСФСР-
ның Дээди Советинге болгаш ажылчы чон-
нар депутаттарының край, область, округ,
район, хоорай, көдө болгаш суур Совет-
теринге соңгулдалар болур. Эзелчон соң-
гулда кампанияны бозза, социалисттик де-
мократияның чайынаачак чаа тилеге-
синиң илерөөшүн болур.
Соңгулдаларга белетке ажылы бозза,
үлестирүү болгаш көдө ажыл-агыйнын
улам ийай хөгжүдөр дөш, бешка беш
чыла планын хуусаа бетинде күтүсөдөр
дөш демиседе совет кижилериниң поли-
тиктиң көдүрүшкүнүнүң болгаш күш-
ажылчы идеяны, бистин совет улустуң
амьдыралының материалдыг болгаш
культураң денгөчө бөжөнүнүн байдан-
газыла болур өртер.

Россий Федерацияның бүгү улустары-
ның биле кады Тываның ажылчы чоннары
РСФСР-ның Дээди Советинге болгаш чө-
чөр Советтеринге соңгулдаларга чедип-
шинин ужуражыры-биле бешка беш чыл-
дың сөөлү чымы — 1955 чылдың пла-
ның оонадылары хуусаа бетинде күтүсө-
дөр дөш күженишкенин ажылдып турар.
Соңгулда кампанияның чедипшинин
агитация болгаш пропаганда ажылының
дабырымыннан болгаш денгөчө денгөчө
дык хамаарыш.
Агитас-массалыг ажылдың чоруду-
гунада улуг четпестер болуп турган
деп чүве улус сугтарының соңгулдалары-
ның белеткелинин үезинде көзүңер.
РСФСР-ның Дээди Советинге болгаш чө-
чөр Советтеринге соңгулдаларың белет-
келинин үезинде ол болган четпестер-
ни каттапаса дөш партия организаци-
ялары агитас-массалыг ажылды бүгү хө-
чө-биле күштедирер чорук чүгүдө.
Улус сугтарына өрткөн соңгулдаларың
сөөлүдө Улус-Хем, Каа-Хем, Тожу болгаш
өскө-дөш эл хай районнарга партия ор-
ганизацияларының агитас-массалыг ажыл-
ды көзөк үдө көшай берген турган.
Хөй-хөй агитаторлар болгаш агитас-
делегейлер, оларын удуручулары чаа
соңгулдаларга чедир ам-дөш хөдө хөдө
ажылды хөдө-биле чоннуң ортузунга чө-
рүдүр агитас-массалыг ажылды сулардып
турган.
Кызыл хоорай агитас-массалыг ажыл
ам-дөш дөш чөдө тургустунган, ылаң-
гыч улус сугтарының соңгулдаларының
белеткелинин үезинде чамык агитас-
торлар соңгулчуларга барып-дөш көрбөсөн.
Бо дугайында чамык агитаторларың чет-
пес ажылын соңгулчуларың илереткени
чөгүдө. Олар болза, соңгулчулар ортузу-
нга лекция, беседа, тайыбар болгаш со-
гул номчуланың үрүлүгү кымыр хүдээ-
гейи тургаш, чүгө лекция, концерт бол-
ган кино болур дугайында соңгулчуларга
чалада билеттериниң чедирчилери бол-
уп «кураторлар» «ажылчы» шилчил
турган.
Өрткөн улус сугтарының соңгулдалары-
ның бээр ам болур деп турар соңгулдалар-
га чедир үениң дүргүдө чоннуң орту-
зунга агитас-массалыг ажылды көпкөк
кабарымынның болуп турган. Бо ара-
зында эл хай агитаторлар хагылап-
ган болгаш чамык агитас-делегейлер
ажылдашкан турган. Партияның чамык
агитаторлары оң үениң дүргүдө агитация
ажылының удурутуган көпкөк
тургускан. Яны-бүрү хуралдар эртирер-
ниң эвөөжетпеш, соңгулчулар ортузунга
масса-политиктиң ажылды күштедирер
терес.

Агитаторлар болза, соңгулчулар орту-
зунга СССР-ның Конституциясында бы-
жылдаан Совет Эвилелиниң хамааттары-
нын улуг эргедерин болгаш хүдээлери
тайыбарлаар, ажылчы чоннары соци-
алисттик күрүениң күчүзү сөөкөл чөккө
быжылдаары, социалисттик чарыкка
кыдырыңа, күш-ажылдыг бүдүрүчү-
лүү белдеринге кыйгырар хүдээлел.
Агитаторлар — Совет Эвилелиниң даш-
тык политиказын, чаа дайын кысык-
чыларында уду оон быжык тайбын, де-
мократия болгаш социализм дөш демисел-
ин тайыбарлаар, социализм лагериниң
өздөсүн болгаш күчүзү тодаргай фак-
тыларга көргүдөр терес.
Сөөлү үдө агитас-массалыг ажылды
күштедирер талазы-биле партиянын чамык
районнары эл хайныкынын ажылдып
өзгөдөн. Партияның Тожу райо-
ну чөккө чаа шаттан дашкаар илеткел-
чилерин болгаш политиктиң база өртем

Совет Эвилелинде Партияның кыйгыры-биле

Ленинградта, Киевте, Минскде, Алма-
Атада болгаш чурттуң өскө-дөш хоорайла-
рында комсомолчуларың болгаш аныя-
ларың хуралдары болуп турар. Аныяк
патриоттар мөкшөкчүлүккө кыйгырыш
ини-биле дөшкө, күр болгаш куруккан
чөдөрлери ажылдага кирип алыры-биле
чөдөрү улуг күдөөлериң илеретип турар-
лар. Хуралдарга чүве чугаалаан яны-
бүрү профессионалы оолдар болгаш кыстар
партияның өналгазын алдарымы-биле
күтүсөдирин, бүгү күжүн чаа чөдөрлери
ажылдага дүргөн кирип алырыга са-
мырының дугайын илеретип турарлар.
Москваңың болгаш Москва областың
аныякларың кыйгырыш чүдүлүг деп
көрүп турар шийтирлерин хуралдарга
хүдөп ап турар. (СЭТА).

Приморье крайның мал ажылының мурнакчылары

Владивосток, январь 11. Приморье
крайның көдө ажылдагыч мурнакчыла-
рының Хүдүдөл самбырамының байыры-
гың ажылдыгынын өгүң Владивосток-
туң төвүңе болган. Мурнакчыларың
дамыны Хороль району ажиткан. Эрткен
чамың районуң колхозтары маалды бү-
гү чүдөөлериң талазы-биле маалды
баш санын өстүрериниң планын бүтүс-
көп, сүт-бараан фермаларының өң белик
продуктулуң чедип алган. Инек бүрүзү-
дөң чылда сүт саалдыны ийи муң кило-
грамм чедирген.
Районда мурнакчы Хүдүдөл самбыра-
мында кирип Сталин аттыг колхоз ма-
алды продуктулуң дүргөн белдип турар.
Чыл иштинде маалда инек бүрүзүдөк
2500 килограммын, ычларга саякчылар
Г. Гречина болаш Е. Матвеевкөңү
бүдүртеринде — 4,4 муң килограмм сүтү
саап алган. Сүтүрү маалды продуктулуң
кыжын-дөш куулаарайн турар. Мурнуңда
айлар-биле денгөчө дүң-хүдө инек
бүрүзүдөң саалды январьда 2—3 литр
өскөн. Кыжын инектерге силос, сипен,
концентраттар болгаш база ол ышкыш
корпелдери, сөөккө дөшкө берип
турар. Мал чөдөрлери чайың өгөзүңге
чедир четчир.
Хорольның малчыларының үзөгери-
биле Приморьеңың колхозтарының фер-
маларында инек бүрүзүдөң 2,5—3 муң ки-
лограмм сүт саап алыры дөш чарык кал-
барган. (СЭТА).

1955 чылда Латвияның курорттары

РИГА. Совет Латвияның курорттары бистин
чуртувуста суралгы болуп турар. Бо
чымын республиканың 96 кайдыкчылыга
чөдөрлери 125 муң ажыл кичи баргы-
даар. Санаторийлер бүдүн чылда ажыл-
даарынче шилчөп-биле хөдөшүрүп Си-
гулда суг-биле экижөр, Кемериле болгаш
Балдоне суг-малтан-биле экижөр чө-
дөрлери чаартып тургускан. «Межапаркс»
санаторийинде суг-биле экижөр чөдөрлери
чаартылаш чөдөрүп турар. «Кемери»
курорттуң паркында турар «Арга дача-
чымы» уругтар алган. «Саустари» са-
наторийиниң чамыда спорт хоорайыга-
жы тургустунуп турар.
Совет Латвияның курорттарының чаа-
гайжылдыгында болгаш калбартыры-
га бо чымын чүгө республиканың Калды
калгалал министрствозунуң болгаш
ВПСНС-тин шугу-биле 6 миллион ажыл
рублдан чарыдаан турар. (СЭТА).

бежен чыл болганын

СВЕРДЛОВСК, январь 11. Уралдың
ажылчы чоннары ортузун бирги револю-
цияның бежен чыл болганын демгө-
дөрлөриңе белеткенип турар. Свердловски-
ниң транспорт машина тудушкунуңуң
заводунга 1905—1907 чылдарың револю-
цияның дугайында, партияның хоорай
библиотекасыңа «Ортузун бирги ре-
волюцияның үезинде Уралдың больше-
виктери улус массаларың бажында» деп
темага лекция болган.
Политиктиң болгаш чөдөр литература
делегейлери библиотекарларга ажитты-
ган. Ортузун бирги революцияның
чылдарында ажитчыларың, тараачын
ларың, солдаттарың болгаш матрос-
тарың маалды чоруттарың ол делгел-
дер көргүзүп турар. Партия хооромунуң
библиотекасында делегейде В. И. Ленин
болгаш И. В. Сталинның чөдөөлөрү, база
ол ышкыш А. М. Горькийниң «Ала»,
Новиков-Прибойнуң «Дуся» деп номпа-

рың болгаш өскө-дөш номнары делгөп.
Уралда эл хай чөдөр 1905—1907
чылдарың революстуг болушкунуңуңуң
биле холбанган. Свердловскиниң кыдымы
да даш майгынар чамыңга 50 чылдың
мурнуңда Я. М. Свердловтуң удурутула-
зы-биле Екатеринбургтуң ажитчылары-
ның массалыг хуралдары өртпөп турган.
РСДРП-ның Екатеринбург комитетиниң
штаб-бажыны турган Киров кукумчу-
дөш ийи калт бажынын ажитчы чоннар улуг
соңгулгал-биле көрүп турар.
Хоорайның төвүңде Я. М. Свердловтуң
мурнуңда улус дык хөй Хаан чазакка
улус Россияның оон иштинде Уралдың
ажылчы чоннарының революстуг демисел-
иниң дугайында материалдарың маалда
делгөп. Бо бажының үш калыңыга
1905 чылда Я. М. Свердловтуң удуруту-
лазы-биле Екатеринбургтуң агитаторлары
болгаш пропагандистери чыгып турган.
(СЭТА).

Школа экзаменнерин эртиреринге чаа чүүл

РСФСР-ның Чырыдышыкы министр-
ствозу школарының экзаменнер билеттерин
тургузарының чаа чурумун бады-
лаан. Ам бешки, алдыгы, сөөккө, төскө
класстарга аас-биле дужаар экзаменнерин
педагогика чөгүлелиниң чүдүлүгү деп көр-
гөн болгаш школа директорларының ба-
дылазын, башкыларының боттарының тур-
гусканы билеттер эбузар чоруткан тур-
ар. Мурнуңда ынык билеттерин РСФСР-
ның Чырыдышыкы министрствозу чө-
дөрү берип турган. Чаа хөчөк өөреникчи-
лериң билгениң шымары дөш башкы-
ларың болгаш школар удуручуларың
илереткениң белдир.
Чедип болгаш төскө класстарга аас-
биле дужаар экзаменнерин РСФСР-ның
Чырыдышыкы министрствозунуң тур-
гусканы билеттер эбузар, а орус эвес
школарының өңү класстарында орус
дыкта болгаш орус литературага экзамен-

нерин АССР-лериң Чырыдышыкы мини-
стрствозларының болгаш автономуг
областың улус өөредилгениң область
кылдистериниң тургусканы билеттер эбу-
зар чоруткан турар.
Школарың экзамен билеттерин
тургузарда экзаменнерин санымын кы-
зырлыганы болгаш 1954 чылда өө-
редилге программасыңа кирип өскө-
дөш өөреникчи көрүп сүмөлөп турар.
Экзаменнер мурнуңда өөреникчи-
лериң билеттерин уткалары-биле таным-
чылар чөдөрлөр. Өөредилге материалдарың
каттапашкынын ала-дөш школарың
ның шажылар чөдөрлөрүндө чайдар
төлөө РСФСР-ның Чырыдышыкы ми-
нистрствозу билеттер эбузар эвес, а
программаларың удурутула болурун чө-
дөрлериң сүмөлөп турар. (СЭТА).

«Чаа черлери шингээди алганы дээш» деп демдек-биле шаңнааны

ВЛКСМ ТБ-ның «Чаа черлери шингээ-
ди алганы дээш» деп хөчөк демгөп өң-
дөрлери белик алар. Кур болгаш куруккан
чөдөр шингээди алырының талазы-биле
ажылдарга оңа шыларан комсомолчу-
лары, оолдарың болгаш кыстарың ол
демдек-биле шаңнаан.
Чаа черлери шингээди ап турар аныяк
энтузиастыларың хүдүлүгү демдек-биле
шаңналга кирип санадар Алтайның,
Кавказының, Сибириниң комсомол ор-
ганизацияларыңдан ВЛКСМ Төп Комитетин-
ге кирип турар.
Эрткен чылда Челябинск областың Бр-
дин МТС-иниң трактористери-комсомолчу-
лар В. Лебедев болгаш Н. Язын эки

ажылдашкан. Кыска хуусааның иштинде
олар ийи муң гектар хөдө кур чери аң-
дарган. Батав МТС-тин тракторист М. Кыс-
тов элчег иштинде ийи ажит нормалары
ны ажылдып кылган. Ам олар шунтузу
«Чаа черлери шингээди алганы дээш»
деп демдек-биле шаңнааннар.
Соңгу-Кавказстан областың Тимирязев
конкуму тулушчулары аныяк ажитчы-
лар А. Лизов, В. Торшешев, Н. Прокоф-
ев болгаш өскө-дөш белик алдарга
чөгүсөн.
ВЛКСМ ТБ-ның «Чаа черлери шингээ-
ди алганы дээш» деп демдек-биле 1230
киши шаңнаткан. (СЭТА).

Мал кажааларын дезинфекциялаар машиналар

Чурттуң колхозтарыңа мал кажаала-
рын дезинфекциялаарыңа профессор Н. М.
Козаровтуң (Эксперименталдыг ветери-
нарияның Бүгү-өңгөл институту) систе-
маның «ДЖ» деп көчүрүп чорутуу дезин-
фекция хөдөөлөрү хөдөөгө өгөдөн. Ол
машина халдаварың аарылары дүргөн-
биле уузулган чөк кымырыңа дуулаар.
Машинада ажылдан чорутуу ийи кичи-
санитар биле чөдөөчү чыл дүргүдөң
300 муң дөбөчелин метрден эвөөк эвөө
шөдүтү мал кажааларың дезинфекциялаар.
Ол машинаның дуулаачымы-биле ка-
жааларың дезинфекцияларда чүгө шык

эвөөк, харын аэрозол метод-биле, тодаргы-
лаарга, «ДТ» болгаш гексахлораның
үстүг ажитчылары-биле туунаалдырып
турар чөдөрүп турар.
Машинаны ол ышкыш мал кажааларың
чугааларыңа база ажиткан болур.
Оң күжү-биле сөөккө апараттарың
ажылдаш болур, а оң көтөлүңдө ийи
суг маалды оларыңа чорда сөөккө сүт
урар саваларың эки чүп болур.
«ДЖ» деп машинаны областарың,
крайларың, республикаларың болгаш
районарың ветеринария лабора-
торияларыңа берип турар. (СЭТА).

Часкы тарылгага белеткелдерни эки чорудуп турар

Чөдөр-Хемчиң районда «Коммунизмче
орук» колхоз бо чымын улам белик көр-
гүзүлгөң болуру-биле тарылгага белет-
кекенип турар. Тараа культуларыңа
чөдөр 2370 центнер үрениниң бүрүн
арылган уруп алган, оң үнүштүүнүн
шымары хыналдаан эки болуп илерөө.
Көдө ажыл-агыйның машина чөдөр,
көдөр хөдөөлөрдүн четчелен септөрүн
база багай эвес чорудуп турар. Январь 8-

ке чедир 28 тергелерин септеп алган,
колхоз часкы хөвү ажылының үезинде
60 айттарың бир угда ажылдаш болуп
бүрүн хөдөөлөрдөр.
Мөөк-биле кады оторок бригадалы нөдө
оолтуртуңга 70 рамааларың база септеп,
бир чымыкыны кымып алган. Ол ыш-
кыш удобрениеге 70 тонна ажит өдөк
болуп төккөн, оолтуртула саваларың белет-
кел турар.

Часкы тарылгага белеткелдерни эки чорудуп турар

Чөдөр-Хемчиң районда «Коммунизмче
орук» колхоз бо чымын улам белик көр-
гүзүлгөң болуру-биле тарылгага белет-
кекенип турар. Тараа культуларыңа
чөдөр 2370 центнер үрениниң бүрүн
арылган уруп алган, оң үнүштүүнүн
шымары хыналдаан эки болуп илерөө.
Көдө ажыл-агыйның машина чөдөр,
көдөр хөдөөлөрдүн четчелен септөрүн
база багай эвес чорудуп турар. Январь 8-

Часкы тарылгага белеткелдерни эки чорудуп турар

Чөдөр-Хемчиң районда «Коммунизмче
орук» колхоз бо чымын улам белик көр-
гүзүлгөң болуру-биле тарылгага белет-
кекенип турар. Тараа культуларыңа
чөдөр 2370 центнер үрениниң бүрүн
арылган уруп алган, оң үнүштүүнүн
шымары хыналдаан эки болуп илерөө.
Көдө ажыл-агыйның машина чөдөр,
көдөр хөдөөлөрдүн четчелен септөрүн
база багай эвес чорудуп турар. Январь 8-

СОҢГУЛДАЛАРГА УТКУШТУР

Чая соңгулда округтары
АШУБАД. Үш чылдың мурнуңда чар-
тык ортузук Челекенте баштайгы туду-
жулар белген. Маана Кыска хуусааның
иштинде чаагайжыдыр туткан Челекен
хоорай өскөн. Ам ында ийи шөкөк чай-
гы кино театр, уругтар салды, эл хай
магазинер болгаш культура-туртула-
ның өскө-дөш албан чөдөрлери бар. Ажыл-
чы чоннар электрик, радиоуг, суг
дөшкө-дөш, газыг, чаагайжыдыр
туткан бажыңдарда чурттап турар.
Туркмен ССР-ниң Дээди Советинге соң-
гулдалар талазы-биле чаа соңгулда округ-
тун Челекенте тургускан.
Нефтичлериң сүүру Кум-Дагга дөш
чылдың иштинде улуг өскө-дөш чөдөр-
лөң. Оң кукумчуларың чаагайжыдыр
тудуп тургускан өң-өң чаа чуртулга ба-
жыңнары белип үнгөн. Чүгө өрткөн
чылда ийи калт 16 бажыңнары туткан.
Уругтар ортумак 2 школың алган. Төп
магистралды асфальтлаары доозулган
өскө-дөш кукумчулар асфальт-биле шы-
тынып турар. Сөөлү чылдарда сууртун
чуртулачылары 2 патан өскөн. Маана
соңгулдангың база бир округтун тургускан.

Соңгулдангың чаа округтары Ашхабад
та тургустунган. Кара-Кум кавалыңың
улуг унуңда нес-тавычлар хоорайн
тургустунган. Ам республикада иштээ-
биле соңгулдангың 15 округтары бар,
Туркмен ССР-ниң Дээди Советинге өр-
ткөн соңгулдалар үезинде турганыңдан
хөй. (СЭТА).

Участоктарың соңгулда комиссияларың тургускан

ТЭЭДИ. (Телефон-биле). Бай-Тайга рай-
он Советиниң күтүсөкчи комитетиниң ян-
варь 12-де болган хуралында районнуң
девиссезинде тургустунган 12 соңгулда
участоктарың комиссиязың состав-
тарың тус бүрү бажылаан. Мөөк-биле кады
соңгулдага белеткелдер Тээли, Мугур-Ак-
сы участкаларда багай эвес тургустун-
ганың айттышаан, чамык чөдөрлөрдө амга
чедир дык четпес боттанып турарың ол
хуралга база демгелгөн.

Райүүсөмонуң хуралыңа маалды кышкы байланышын дугайыңа чугаалаан.

Чамык фермаларга кажаалар эки
чымыкылашкан, ишти таарымчалыг
эвес, мал чөдөр чөкшүлүгүндө фак-
тылар илерөө. Ол болза, Молотов аттыг
база өскө-дөш колхозторда шугу хамаар-
жыр. Кышкы мал ажылыңче кол кичөө-
гейин салырың хурал чугулаан айттышаан.

Соңгулчулар ортузунга агитация

Улус-Хем районда Мичурин аттыг кол-
хозта партия эки организациязы РСФСР-
ниң Дээди Советинге болгаш чөчөр Со-
веттеринге белеткелдер-биле холбаштыр
чөң ортузунга агитас-массалыг ажылды
калбартып чоруда берген. Ажитас-массалыг
коммунистер, комсомолчулар болгаш кө-
дө ажыл-агыйның тускай өртемниглерин-
ден тургустунган 17 агитаторлар бар.
Агитаторларың хуралы неделя санында
болуп турар. Олар анаа чоруткан ажылды
түнөөшкө, элчегелиг соңгулгаларың айт-
тып ап турарлар.
Эки ажитанды турар агитаторларың дем-
гөдөрлөри чугула. Оларга тулуш, хөвү бри-
гадаларында ажитанды турар агитаторлар
өштөр Болгар-оол, Доспанай, Мачмылай,
Базаан дөшкөр оң-дөш өскө-дөш хамааржыр-
лар. Олар беседаларың болгаш солуң ном-
чулазың чорудуп турарлар.

Часкы тарылгага белеткелди соңгулдалар хүнүңдө доозар

Улус ажит-агыйнында часкы хөвү ажи-
лы чугула кампанияларың бирөөн. Суг-
Хөй районда «Сталинчы орук» колхоз бо
талазы-биле багай эвес белеткенип турар.
Бистин колхоз тараа культуларының
үрениниңе 150 тонна кымыктасты, 45
тонна суларың болгаш 20 тонна арбайын
белеткөш, шунтузуң арылган уруп ал-
ган, оларын үнүштүү хыналдаан белик
болуп илерөө.

РСФСР-ның Дээди Советинге болгаш
чөчөр Советтеринге соңгулдалар хүнүң-
ге уткуштур колхозчу тараачылар часкы
хөвү ажылында белеткениң доозарын хү-
дөөгөң. Одобрене чымыдыр, ону та-
рылга участкаларыңче сөөртүп кижилер-
ни тускайлаан, олар кызымы ажитанды
турар. Чөдөр-хөдөөк, дөшкөр четчел-
лен септөр ажитанды база организаци-
зыңа.

Чурунта: Совет чогаалчыларың ийиң Бүгү-өңгөл съез-
диниң төлөөлөрү. Солгай талазыңдан ол талазыңдан —
В. Ладее (Латвия ССР), А. Корнейчук (Украина ССР), В. Ва-
силевская (Латвия ССР), А. Сурков (Москва) болгаш М. Ау-
зов (Базах ССР).
Фото В. Савостьяновтуу болгаш В. Егоровтуу.
СЭТА-ның фотохрониказы.

Москва. Сталин аттыг автозаводтун дык хөй аныяк
ажылчылары болгаш албан-таарычылар партия чыры-
дышыкының четкининиң бөжүмнеринде улуг соңуургал-
ды өренип турарлар.
Чурунта: СЭП төөгүтүңүң дөшчү күрүң өөренирниниң
талазы-биле комсомол бөжүмүңдө өөредилге.
Фото В. Зунинниң. СЭТА-ның фотохрониказы.

Сонгукчулар ортузунга агитас-массалыг ажылды бедик деңгелче (Кызыл хоорайнын агитаторларынын хуралындан)

Чокта чаа Кызылга хоорайнын агитаторлар хуралы болуп эркен. Сталин атыг културга бажыныга чус-чус агитаторлар, агитпунктулар эргелекчилери, партия аге организациаларынын секретарлары, партиянын болгаш советтик ууртукчу аймакчылары чыгын келген.

Хуралдын кызыкчылары РСФСР-нин Дээди Советинге болгаш ажылчы чоннар депутаттарынын чер-чер Советтеринге сонгуда хуралда хуралдагы агитаторларнын соругдарын хандыр чугаалажып көргөш, агитас-пропаганда ажылдын дуржулаганын солукчан, оа чугула ажылда бар чептерин илереткенер. Анаа илет-валди СЭКН хооромунун секретари эш Ниселев кылган, 9 кижик санаа берип чүве чугаалаан.

СОНГУДА УЧАСТОГУ — АГИТАС-МАССАЛЫГ АЖЫЛДЫН ТӨВУ

Улус сугтарына сонгудаларга белет-кедип болгаш база сонгудаларнын эртеринин хунеринде-да, агитас үеде, чаа сонгуда кампанияда белеткедип хунеринде-да Кызылда агитас-массалыг ажылдын төптөрү сонгуда участоктары болуп турар. Илеткеч болгаш санаа берип чүве чугаалаан чамдык агитпунктуларын болгаш агитаторларын эки ажылдын дугайын херечилеп турар азын чикеттери көргүскенер.

Эртен сонгуда кампанияда горо-чонкида агитпункт (эргелекчи эш Шин-кин) багай өвөс ажылдаан. Анаа 7 лекциялар болгаш илеткедип номчутунган, бот-тымынчар уран-чүтү болгунун кир-жикчилери концерттери көргүскенер болгаш өскө-даа ажылдар чорутунган. Оа агитпунктуга быжыгатынган областа сепартишкөөлүн болгаш областын шагда эргелединин база өскө-даа черлерин партия аге организациаларынын агитаторлары сонгукчуларын бажынарнын ууда-араа барып, анаа беседаларын болгаш мытыр номчулаарын азын хейбү эртергенер.

Облпотребсоюзтун клубунда агитпункт (эргелекчи эш Ломаев) база-ла азын ажылды кылган. Улус сугтарына сонгудаларын эртен өвөдүе анаа азын каш лекциялар номчутунган, агитаторларын чөвүлө хуралын эртен, ам агитаторлар сонгукчулар ортузунда таныдыга ажылды чорудуп турарлар.

Азын хей агитаторлар харымсалгалыг болгаш хундузат партияга даалганы ага сепкалды күөсөдип турарлар. Чижээлээр, агитатор эш Дмитриев эртен сонгуда кампанияда 15 беседаларын эртерген. Оа сонгукчуларга сонгудалар дугайында Дүрүмү, ССРЭ-нин Конституциянын таймырлар, депширткен кандидаттарын намдарларын таныштырып, Октябрьдин социалисттик Улус революциянын 37 чыл өмүгү дугайында эш М. З. Сабуровтун илеткелинин дугайын, Европага тайбынын болгаш азын чок чорукту хандырарнын талам-биле европа чуртарарнын Москва чөвүлө хуралын дугайын болгаш өскө-даа кал чугула бот-лушкунарын таныштырган. Эш Дмитриев Советтерге сонгудаларга белетке-ге база-ла илеткейип киржин турар.

Оа мыкшан эш Фисенко база-ла каш чыл улаштыр агитатор бооп ажылдап турар. Чокта Красноярская кудучтуд чурттап турар сонгукчулар СЭКН хоор-

омунга чагаз бижэенер. Инда агитатор-лун ажылын мактаан болганар. Оа чорук — агитаторлук ажылдын сонгукчулар-нын дээр үшөөлү болур.

Хуралдын кызыкчылары бодунуң ажыл-дын дуржулаганын чугаалаарын пропа-гандактан дилөөнөр.

— Менээ быжыгатынган бажынарда 24 сонгукчудар бар, — деп эш Фисенко чугаалын эгезеэн. — Дегем оран-бажы чок болгаш өскө-даа чылдаганнар бар азыр-биле оларын бир чеге чымыр берге. Мынчанган, беседаларын белеткен ийкек чагыс-чагыс кижилер-биле эртерип апар. Мен, сонгукчуларга оларын сонгуда участоктарына давы хынаа-рычче ийкек өскө-даа хемчеглерин эртерип чөвүлө чалаарын санааска, айда 4—5 катан барып турар мен.

Сонгукчулар сонгугурап турар айтыр-галарына харынын азыр дөш, дегелей болгаш Совет Эвиленинин амдырларында чаа чүдүлөрүн, партия болгаш чазактың шийтилерин билип азыр дөш, областа болгаш хоорайда болушкунардын хоку-даас дөш агитаторлук чедип кзырн жан-нап турарлар. Оа чорук агитаторлук бесед-да бүгүгүчө мак белеткенирин албайн турар. Мен солундарын оң чугула ма-териалдарын шийип алган, оларын ботум хандыр өөрөшп көргөш, чүгө өң сонда сонгукчуларга барып турар мен.

Чамдык сонгукчуларын айтыргаларына доран харымалары берге апар-маар үеде бар турар. Мылды таварыма-да мен партия организацианын секретарына болгаш өскө-даа эинтерге айтыр-галарын тургузган, а оа мыкшан чамдык айтыргаларга харынын хооромдон ап турар мен. Дегээндө келеш, сонгук-чуларнын салган айтыргаларын харым-гал берип турар мен.

Эш Фисенко түнеленде агитаторлук харымсалгалыг болгаш хундузат хула-гетини моон сонгудага күөсөдип апарын ботунуң санагына чугаалаан.

Оа хуралга өскө-даа агитаторлар бот-тарын ажылдын дуржулаганын чуга-алаар.

АГИТАС-МАССАЛЫГ АЖЫЛДА ЧЕТПЕСТЕРНИ ЧАЙЛАДЫР

Агитас-массалыг ажылда улуг четпестер бар бооп турары хуралга илерөө. Илеткечи болгаш санаа бергенер улус сугтарына сонгудаларын чөвүлө өа азын оожунуң берген кычан-даа таарымшас деп демдегезинер. Азын заводун-да, чер тургузуунуң конторында, кул-тура бажында, типографияда болгаш өскө-даа черлерде агитпунктулар ажа-л-чорудулаганы дмеа бошкаттынар. № 9 школада, азын-чөп белеткелинин конто-рында болгаш өскө-даа черлерде партия аге организациаларынын агитаторлары сонгукчулар ортузунда агылды секса-ктаннар. Агитас-массалыг ажылды каныж-бир ажыл-агый-политикти кампаниялар үеинде чорудар дээр практика шагга-ла буюу шаштырган, мычалаажок азын хей партия организациалары оа хөндөн чарылбайн турарлар. Кызылдын сонгуда участоктарынын хей нурууна агитас-массалыг ажыл улус сугтарына сонгудалар чөвүлө өжү калган чорукту чү-дө өң-биле таймырлар болур.

РСФСР-нин Дээди Советинин Президи-умун Чарынын парламентин үнгөндөн бээр азын үе эркен болгаш, оа ажыл

ам-даа дык кошкоп чоруп турар.

Агитаторлук ажылда кол чүве бол-за, аар индустриянын улам ийиңи күч-түд хөгжүдөшчө, кедээ ажыл-агыйнын шийгын көдүрүшкүчүгө, улустун материалдыг болгаш културлук дөңөлүн бедиринче, улустар аразыга тайбынын быжыдарычче уланган Коммунист партиянын болгаш Совет чазактың полити-казын могап чок таймырларында болур журут. Сонгукчу бүгүчө бо политиканы ханы билген болгаш ону хун-бүрү амдыралга боттандырган турарын агитатор бүгүчө чедип азыр журут. Беседалар, солундарын мытыр номчутура болгаш өскө-даа массалыг хемчеглер бо соругага чыгырган турар журут дээрин хурал демдегезин.

Индиг түрүбө бо хулагаларын ба-гал күөсөдип турар агитаторлар бисте бар. Илеткечи мындыг бир чикетти көргүс-көн. Урастога ажыл каныж чоруп турарын агитатор эш Халбаевтен айтырага, оң харымсалгалы: «Кочук эки. Бодунуң сонгукчуларыма үш катан чоран мен» дөш. Оң сонда илерөөнү болза, оа агитатор эң баштай бүгү сонгукчуларын бүгүчө алган, оң сонда оларга ча-галды бижитер эккен берген, үш дугаа-рында — дазырлар аттарын хынан көр-тү-биле чалаан, чангыс бесед-да, мыт-кыр номчула-даа чорутуна болган. Ин-ды агитаторлар — чичелер, чарыга агитаторлук хоорайда ий, чангыс өвөс. Сонгукчуларын бүгүчө эртер-да, оларга ча-галалар тардыры-даа херектиг, мычаар-га агитаторлук ажылда кол чүве болза, таймыр ажыл болур журут.

Бо талам-биле агитаторларын шийип азыр болгаш оларын таарыштыр тур-гуд дугайында өвөш сагып салып турар, чамдыкта бо ажылды белеткеп четпес кижилерге дагып, оларга каныж бир ду-залыкты көргүсөйин турар чамдык партия организациаларын буруулап болуп тур-ар. Хуралга база бир мындыг кол «чеп-тест» демдегел турган: ажылдын дур-жулаганын солчуп болур агитаторларын чөвүлө хуралдарын, сургаалдарын, бот-тур беседаларын материалдарын азыр та-лаам-биле ажылдарын партия организациаларында, агитпунктуларда мында-хааа чорудуп турар.

— Облпотребсоюзтун партия организаци-аны агитколлективтин составына ага-ти-агитас-массалыг ажылдын талам-биле дуржулга чок, политикти болгаш нинти билинин белеткеп четпес кижилерин кирип алган—деп, агитатор эш Пото-лицын чугаалаан.

Эш Потлицын агитпунктуларын ажыл-чорудулаганында четпестерге докта-ган. Чамдык массалыг хемчеглерин дааш-биле белеткээр, олар дынамычларга до-кумент өвөс болуп турар деп оа чугаалаан. Ажылдын планын кылдыра сонгукчулар-нын күзелин барымдалавайн турар.

Агитас-массалыг ажылды туртуруп экидеринин чугуламын хуралга чүве чугаалаанар демдегел турган. СЭКН хоорому болгаш партия аге организаци-алары агитпунктуларын болгаш агитаторларын ажыл-чорудулаганын хун-бүрү хынар, оларга үрүчүк дууламчы көр-гү-өр журут. Профсоюздерин болгаш комсомолдун бүтү организациаларын сон-гуда кампанияга илеткейип кириш-тирер чөвө.

— Область прокуратуразынын партия организацины — агитколлективтин составын чазартып, ону өң-не белеткедип коммунист-биле немөөн. Биске быжы-лаан участка кылдыр ажылды планын чогадып, агитаторларын сургаалда чө-вүлө хуралын кылды, оларын ажылды хынадыны тургускан бис деп эш Маку-шин чугаалаан.

Профсоюздеринин азын хей организациалары сонгуда кампанияда сула киржин турар деп облпотребсоюзтун харымсалгалы секретари эш Матюшов демдегезин. Бүгүчө планарын болгаш онза-даларын хууса бетине күөсөдип дөш ажылчы чоннарнын социалист чары-жын олар бир дугаарында ам кажанга-зынган-даа артык баштан чорудар болгаш беттеринин коллективтерине кижинде-ге ажылны күөсөдипер журут.

АМЫДЫРАЛ-БИЛЕ СЫРЫН ХАРЫЛЗААЛЫГ АГИТАЦИЯ ДЭЭШ

Политикти агитациянын күжү болза, оң амдырал-биле сырын харылаа-лында болуп турар. Хооруккомунуң дар-газы эш Ножиков, агитатор эш Куулар болгаш чүве чугаалаан өскө-даа эштер агитация-массалыг ажылдын боттуп бот-лурун чугулазын демдегезин. Бистин агитпунктуларымын, агитаторларымын, лекторлар болгаш илеткечилерин ажылды ажыл-агый болгаш култур тур-гузушкунун бүгү участоктарында ажылды экидеринге илг бээр кылдыр тургузар чугула.

Бо чугула айтыры талам-биле СЭКН обкомунун секретари эш Тока бодунуң чугулазын хей кезин анаа хамаарыш-тырган.

— Хоорайнын үзетпүү—1954 чылда күртө планын күөсөдип деп оа чугаа-лаан. Бисте ортак көргүзүлгөдөр артында тусту-тү боттудуларын багай ажылды амга чедир чаштынын турар. Азын завод, мебель фабриказы болгаш өскө-даа боттудулар күртө планын күөсө-дип шыдаан. Күш-ажылдын боттуду-луктуң моон ийи өвүдөш, иштиги ку-лавырларын болгаш аргаларын ажылга-ры дөш демесел бистин азын хей бот-тудуларын чөвө боттуп турар, продукциаларын ассортментин калбарбайн, оң шынары куду болуп артышкан тур-ар. Салып болгаш коммуна организаци-аларын, хоорай чагай-ажылдыгынын ажылды четпестер хей болуп турар. Бистин агитаторларымыс бо четпестерин болгаш оларын төртүндүрүп турар чыл-кажанын илгиле илередип, бо четпестерин дүрөн чайлаарычче ажыл-чы чоннарны кыйгырар чөвө.

— Кызылда, — муң азы агитаторлар ажылдап турар деп эш Тока чугаалаан. Оларын азын улуттуп билдир—сонгуда-ларга белеткеп талам-биле, партия бол-ган чазактын бистин мурунузга тур-гудул турар боттургаларын шийтир-гөргө хейнү кылды болур аргалы улуг күш болур. Сагындырн шийчедир чорук-ту соксадир өй келген болгаш улуг болгаш хундузат дээр дөш дайынчы ажылдар чөвө.

Агитаторларын хурал агитация-мас-салыг ажылды моон сонгара экижде-ринге илг бээр журут.

Партия чырыдышыкынын четкизинин ажылын экижидер

Бо өвөдиге чымын Кызыл районда партия чырыдышыкынын четкизинде 200 ажыг партия кижигунери болгаш партия кижигунеринге кандидаттар өөрө-нип турарлар. Оон азында партия чыры-дышыкынын четкизинде боттумерде болгаш политшколаларга азын хей ком-сомолчулар болгаш 22 партия кижигуну өвөс активчилер база өөрөнип турарлар.

Пропагандистерин составында беш по-литшколаларын ууртукчулары, бир СЭКН төгүзүн өөрөнир бедиткен хем-рин болгунуң пропагандастын база партия төгүзү өөрөнир талам-биле кол хемирин болгунеринин ууртукчула-ры бар. Пропагандистерин аразында дө-ди болгаш догу өвөс дөди эртенки ки-жилер бар.

Өвөдиге чымын бо чымында партия рай-комунуң чанынга пропагандистерин сеп-мишарын ийи удаа эртерген. 1954 чыл-дык декабрьда пропагандистерин үш хонук семинары эркен, анаа партия чы-рыдышыкынын четкизинде ажылдап турар политшколаларын болгаш боттум-ерин ууртукчуларындын азында ком-сомолдун политчырыдышыкынын чам-дык пропагандистер болгаш марксесчи-леничи теорияны бот-кычээ-биле өөрө-нип турарларга дуулаары-биле партия райкомундан төмүлөтүлгөн консультан-тылары кирешенер.

Декабрьда эркен ол семинарга оон киржикчилери бүтү дегелей байдалын дугайын лекциянын дынааннар; обла-ста сепартишкөөлүн директор эш Ку-рениев улус массаларын ролун, ажыл-чы аныгы биле тарачыларын азын-чөвө дугайында лекцияларын; СЭКН об-комунуң лектору эш Торг-оол «СРЭ-нин улустарынн азын-чөвө наыйралы» Совет үрүнерин күчүзүрүн болгаш кү-жүнүң үндөшүн» деп лекциянын ном-чанаан. Оон азында семинарынн кир-жикчилеринге «Черинг тывалганын дугайында», «Кижинг тывалганын дугайында», «Совет кижинг моральдыг мөзү-шымарын дугайында», «Мом-биле калчар ажылдарын дугайында» лек-циялар номчутунган болгаш семинар тө-нүп турда СЭКН райкомунуң секретари ажыл-агый болгаш култура тургузуш-кунунда районун элчегилг соругаа-рын дугайында илеткеди кылган.

Чамдык пропагандистер боттарынын политикти билин бедидип, методикти мережиди шийгээдип ап турган, ки-чээдерин организаци эртеринер бол-

гаш анаа дынамычларын илеткейип боттуп чедип алганар. Чижээлээр, машина-трактор станцияда партия төгүзүн өөрөнирнин талам-биле бот-тумун пропаганда эш Денисов өөрө-нип турар материалдарын дынамычлар хандыр шийгөдип алмырычче кичээ-гей салып, кичээдерге көргүзүп матери-аларын бедидип ажылдап, өөрөнип эр-кен чүдүдү концептилер алмырычче ды-намычларын чачыктырып турар.

Чамдык чедикшининг талам-биле чөвөштер ажылда азын улуг четпес-тер база бар. Чижээлээр, «Баян-Хем-колхозта политшколада дынамычларын илеткеп кезип турар хуузу дык куду. Инда партия аге организациа ком-мунисттерин өөрөдигенин шоугу сонгуган көрбөй, пропаганда эш Денишев ду-залгайн турар. «Тилеке» колхозта по-литшколада кичээдер база-ла доктаамал өвөс эрлп турар, мычалаажок партия аге организациа элче кичээгей сал-байн, пропагандист эш Огур-оолдун ажыл-дында дуулаар хемчеглерин албайн турар.

Коммунисттерин, ителгендерин бот-кычээ-биле өөрөдигезин экижидер талам-биле улуг соругалар туртушту-нуп келген. Боттарынын идея-политиктиг ден-леин бот-кычээ-биле ажылдап турган бедирин күзөөннерин аразында Эр-бекте хонур даш шахтанын начальни-ги эш Берушин, Эрбек школазын ди-ректору эш Балмыков, район эргелекчи эш Шадыр, район кидизинин эрге-лекчи эш Коваленко, «Совет Тыпанын беш чымы» колхозтун дарганы эш Нур-зат, экин эш Баянова болгаш өскө-дөр да бар. Партия райком бот-кычээ-биле өөрөнип турарларга лекция номчулааны доктаамал организастар, оларга консул-тантыларын таламдан дуза көргүз-гөн хандыр чугаалаан.

Комсомолдун политчырыдышыкын чет-кизинин пропагандистерин улуг дузын херегап турар. Дынамычларын ки-чээлге кезип турарынн хуузу дык куду болгаш оларын илеткейип чорук чангыс бооп турар чөвө комсомолдун полит-школаларында болгаш боттумеринде бар.

Пропагандистер-биле ажылда доктаамал кичээгейин салып, партия чырыдыш-кынын хөвөн экижилер талам-биле харымсалгалы улагытарын турган, СЭКН Кызыл райком кичээдерин организастыг болгаш идея-политиктиг денелен бедирин чедип азыр.

Д. РЫЛОВ.

Колхозта агитпункт

ЧАА-ХӨЛ. (Телефон-биле). «Тилеке» бөдө ажыл-агый артелинин төвүнде организастыган агитпункт (эргелекчи эш Балмыков) эки ажылдап турар. Оон туртуштуганын колхозтун клубу көрүштү шийгетин, мында төп болгаш область сол-ундары, язын-бүрү номвар хей-биле бар.

Агитпункт ажыл планын, ол өзүлөр лекцияларын, киноларын организастап, агитаторларын дуржулга солчур база сургаалдагы хуралдарын туртучу чорудуп турар.

Колхозта 23 кижиден туртуштуган

агитколлектив (ууртукчу эш Сары-оол) ССРЭ-нин Конституциянын, сон-гуда дүрүмүнүң, хамаатчыларын эрге-леринин болгаш хүлээлгелерин дугайында база дегелейин агыт байдалын талам-биле беседаларын чон ортузунда улам калбартып турар. Эштер Сарык, Шогжал мыкшан эки ажылды агитатор-ларын хейнү демдегел болур.

Агитпункта лекциялар, чон ортузу-нда беседалар болгаш номчулаалар колхоз-тун амдыралына хобаштыр чорутушуп турар.

Ленинизм — мөңгөде дириг, амдыралчы бадыткалдыг өөрөдиг

«В. И. Ленинниң турасалгалыг хуну-нун дугайында» СЭКН Тен Комитетинин доктаамал дүүн бистин парламента-мыска чарыатынган. Коммунист ний-тиледип туртушкунунда совет кижилерин улуг тийгелдерин бистин чуртту-удустарын болгаш бүтү дегелейин азынчы чоннарнын мөдөлине Владимир Ильич Ленинниң ады-биле, оң өөрө-диг-биле хобажып турар деп ол доку-ментке чугаалап турар. Мынчанган В. И. Ленинниң турасалгалыг хуну-нун болуп турар оң мөчөөн дүндө өвөс, а харын В. И. Ленинниң төртүнүн хуну апрель 22-де демдегел, ол хуну байырадыг ууртуктуг кылдыр өөрө-ү өң-не чотумчалык болуп, оа чорук мөңгө-дө дириг, амдыралчы бадыткалдыг өөрөдиг болуп ленинизмниң бүтү угаан бодалыга өң-не дүжүр.

В. И. Ленин политиктиг демиселдин аразында Марксизм болгаш Энгельсизм шийчи болгаш чыгылгы чок өөрөни-ччел болуп кирген, азынчы шийчөө-шкенинде оппортунизмге удуур, пролетариат-тын күштерин революстук марксизм-нин тутунуп адыга организастары болгаш катыштырары дөш кам-хайыра чок демиселди калбартып. Ленин чаа хемирдик партияны—Коммунист партия-нын үндөдөн, оң идеологтук, так-тиктиг, организастыг болгаш теоретиктиг принциптерин ылап тодараткан. Нийти-ледип хөгжүдөшчүлүг дүрүмү азын болур чоруттарынын аналитикте үндөкөөлө ба-за дегелейин революстук шийчөөшкени-нин төгүзүп дуржулаганы даганан, Ленин теорияга чаа орутуп илгиле-биле салган. Ленин болза марксизмни чога-адымчы-бөү-биле хөгжүдүп, империализм дугайында өөрөдигин туртузуп, соци-алист революстук чаа доозоган те-ориянын туртузуп, социализм болгаш ком-мунизм туртузукунуң эртемге үчү-дө өшкөдөгөн программаны-биле партияны чыгээлгэн.

Россияга революстук демиселдин бүтү

үе-чазаларында, бистин чуртка социализм туртузукунуң бүтү үе-чазаларында Ленинниң идеялары партиянын демисел-динин соругдарын болгаш перспектив-аларын, оң стратегиянын болгаш так-тикалык чарыдын белген болгаш ам өң-гүр херек-биле чырыдып турар. Комму-нист партия ажылчы чоннарнын дайы-нырга улуг кыдыр-лошкун демисел-биле үш революциаларын шыгалдаларын эртер баштап келген. Ажылдын азын-биле күш-ажылчы тарачыларын шийгелди организастары, партия 1917 чылда капиталисттерин болгаш помещиктерин эрге-чакырганын азын-чөвө чедип алган.

Октябрьдин социалист револю-циянын сонда Коммунист партиянын мурунуга бодунуң нарыннын болгаш берешинин талам-биле, хемчээлинин болгаш ханымынын талам-биле де-нежир чүткөн чок калчар-даа ажык улуг соругалар салдыган. Совет Эви-ленин Коммунист партияны марксизм-ленинизмдин агым чок өөрөдигин ууртулга боттурсан, бистин чуртка социализм туртузукунун ленинчи планын боттандырычыч совет улусту сорук кирген болгаш организастаан. Бистин Төрөөн чуртувус төгүзүп мыска үеде аг-рарык жокуданай чурт турганмын ил-дустрадык-колхозчу күчүлүг социали-стик күрөө кылдыр хуулаган. Партия бол-за, Ленинниң абыткаан орун эдөрбө-шкан, И. В. Сталинга баштаган Тен Ко-митеттин ууртулаамы-биле улуг бер-гелерин азын тийгөөн, совет чурттуг улустарын социализм тийгелгезинге че-дирип келген.

Совет нийтилед болгаш бүгүчө турту-зунуң бүгүчү болгаш быжымы Ала-чур-лукт улуг дайыннын чыдырдыга озым-дык илерөөн, оа дайын чоруп турганда совет күрөөнүн тийгелгезин көргүс-түнгөн.

Бистин партиямын күчүлү күжү, оң тийгелгелеринде шийчкөөн амдыр-

алчы үнөр дөстөрү—Ленинниң гений-биле чырытылган революстук теорияда, лени-низмге партиянын кызыгар чок берди-генде. Империализм болгаш пролетар революциаларын үндөш марксизм болгаш ленинизм—улам тийлеп турар өөрөдиг. Нийтилед хөгжүдөшчүлүг ор-гунин айтыры ордажып, келер үеин көргүзүп чурган хей-хей язын-бүрү теориялар төгүзүп хуртузунда илп үндүртүнгөн турган. Мычалаа-лаа ол теориялар эртемге өвөс, практика-биле болгаш ажылчы массаларын демисел-биле харылашпаан турган.

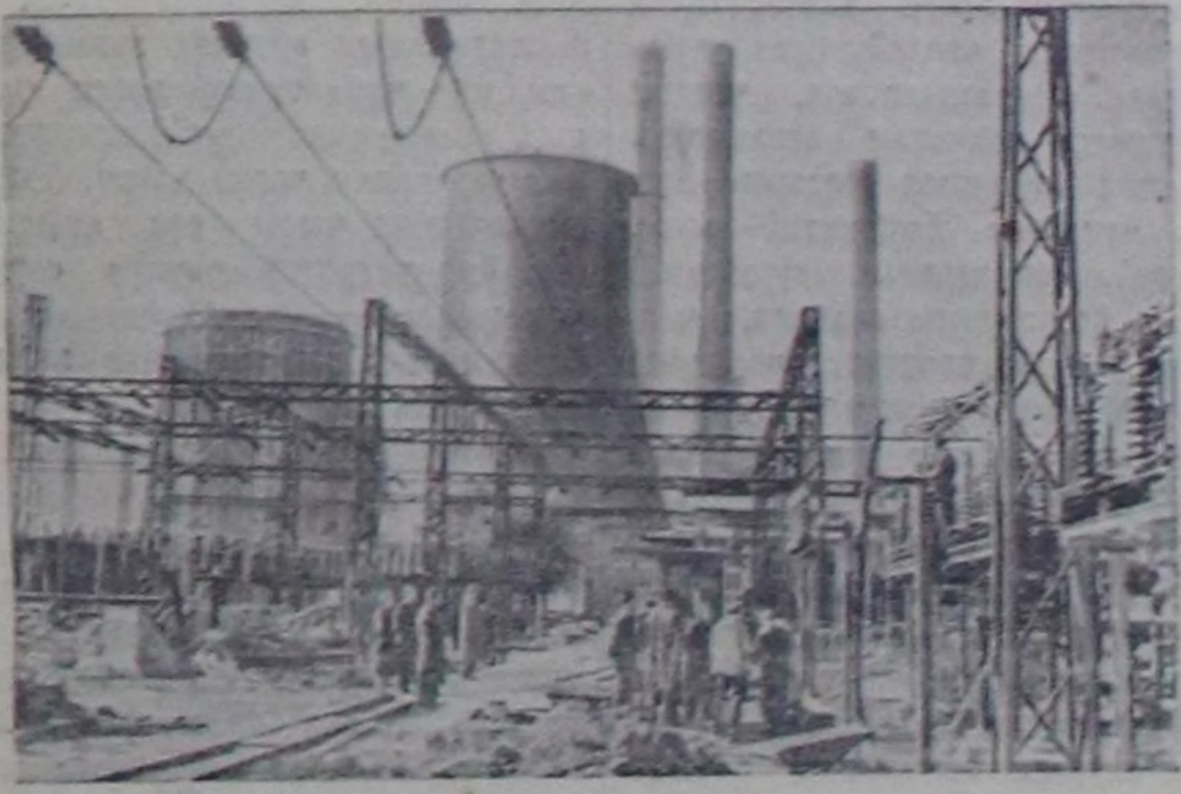
Ол өөрөдигерге уурааныштыр марксизм-ленинизм нийтилед хөгжүдөшчүлүг материалдыг төгөдөлгөдөр шийчи-биле илереди турар. Оң түнелдерин болгаш байдаларын дириг амдыралга үндө-лөткөн болгаш оң улуг турар. Марксизм-ленинизм дээрге, дириг өөрөдиг, оа дөргө ажылчын аңгынын болгаш бүтү ажылчы чоннарнын үндөш эрге-ажыл-тарын эртем боттуп-биле илереди турар. Оа болза, үзүлгө чөвө хөгжүп турар болгаш чаа дуржулагалар-биле байл-турар. Оң улуг чагайын, улам тийлеп турар күштерин бистин бурунгар ший-чөөшкенин азын чүгө-чаа бүгүчүгө улам-на ханызы-биле болгаш долгу-биле дегелейге ажыттынын турар.

«Ленинизм болза коммунизм турту-зукунуң орун чырыдып турар улуг амдыралчы бадыткалдыг өөрөдиг болуп турар. Совет Эвиленинин Комму-нист партиянын улуг ажыл-хемчег-теринде, коммунизмге оруткан бүгүчүгөдүр чоруп оулар бистин советтик Төрөөн чуртувусун чаа-чаа чедикшинерине Ленин чурттап турар»—деп В. И. Ленинни турасалгалыг хунунын дугайында СЭКН ТБ-нин доктаамалда айтып турар.

В. И. Ленинниң айтылганын болгаш-дырбышкан, партия болза, ам үеде соци-алисттик нийтиледип боттудуруч күш-терин улам күчүлү-биле хөгжүдөр, совет улустун амдыралынын материалдыг

болгаш културлук денелен көдүрөр со-ругаларын шийтирер, социализмден коммунизмге чоруту шийчегезе улаан-ган хемчеглерин боттандырып турар. Бүгү улус ажыл-агыйнын улам хөгжүдө-риң үндөшүн болгаш бистин Төрөөн чуртувусун кызыгарарынын бузулбөс быжынын магдылазы болур аар ин-дустриянын бүгү хемчег-биле хөгжүдө-ричче улаанышыкынын Коммунист партия чыгылгы чок чорудуп турар. Чурту элестраждеринин ленинчи идеялары боттанып турар. Келээ азын-агыйын улус амдылгы күчүлүг көдүрүшкүнү-нүң талам-биле хемчеглерин партия могап чөвө чорудуп турар. ССРЭ-нин ажылчы чоннар миллион-миллон ге-ктар кур болгаш курулган черлерин шийгөдип ап, бүгү келээ азын-агый културларынн дүжүтүүн көдүдөдөр дөш, ма ажылчын продуктунуң бе-дидери дөш, азын-чөвө болгаш улус хе-реглели бараанарга чоннуң өзүп турар хергелгелерин хандыры дөш демисел-жип турар.

Польша Улус Республикада

Польшада социализмның үндешлери болур экономика хөгжүдешинин болгаш туудуучу чыг чыгы азын каш электростанцияларын туудуушкуну көрүп турар. Варшавада «Жерань» деп чыгы күжү-биле ажылдаар электри станциясы, «Явожно-2», «Бонинь», «Остроленка», «Чехница» болгаш еске-даа электростанцияларын тууду турар. Вроцлав воеводствозунда тууду турар «Чехница» деп электростанция бо чылын үзетпур бүүдүрүлгелерге төбү бөр.

Чурукта: Вроцлав воеводствозунда «Чехница» деп электростанциянын туудушкунуна.

Польшаның Тен фотоагентлигинин фотосу.

Польшаның индустриязынын хөгжүдешин

ВАРШАВА. Эрткен он чыл Польшага үзетпүрү дүргөн хөгжүдешинин үеи болган. Ол үеин дүргүзүндө чуртта үзетпур бүүдүрүлгезин дайын мурунун деңселинде 4 азыг катап өскөн.

Улус эрге-чатырманын чыдарынын дүргүзүндө 15 хире домна суугуларын, 30 мартен суугуларын туткан болгаш азе чаартып тургускан. Честеховта Берут аттыг металлургия комбинатында, Силезияда «Костешко» деп заводта, чаа Гутеде В. П. Ленин аттыг комбинатта күчүлү чаа домнар ажылдан эгелзөөнөр. Ам Улуту Польша дайын мурунуга бо-дарга барык-ла үш катап хей канын өздилерин турар.

Ол ышкаш өнүгү металлургия дүргөн темп-биле хөгжүп турар. Чуртта азын каш чеч-тола экидир заводтар, а ол ышкаш Польшаның алюминий үзетпүрүнү бир дугаары болур Краков воеводствозунда «Скавина» завод тургустунган.

Ады чыл планын өзүзүр хөгжүрүлгө 10 чаа шахталар тургустунган. Оларнын бежи хөгжүрүлгө дамы берип турар. Бар турар шахталарын азе тургускан болгаш механистаан. Эрткен чыдын дүргүзүндө чуртта 90 азыг

Варшаваның хосталганынч он чыл оюнун бүүдүзүндө

ВАРШАВА, январь 11. Совет Армия гитлеризм ажелекчилерин Варшаваны хостан хүнүнде бөр 10 чыл болгон ою январь 17-де болур. Бо байгамчыктын хүнү байрамчалык-биле демдегелерге бүгү чурт белгеленип турар. Варшава дэиң Совет болгаш польша дайынчыларнын мадырамы тулчушкунунын дугайында лекциялар, беседалар болгаш илеткелер заводтарда болгаш фабрикаларда, албан болгаш өредилге черлеринде, клубтарда болгаш культура бакчынаринда органиастатылып турар.

Польша наймсалды гитлеризм ажелекчилер омазалдыр үркен бускан турган. Хоорайда бакчынарнын 85 хууун бузуп үркенде. Културалык тураскааларын, музейлерин, театрларын, эмнеге черлерин-омазалчак арталар-биле үзүткпн турган.

Эрткен 10 чылдын ишинде Варшавага үзетпур бүүдүрүлгелери катап тургустунган, чаа заводтарын, оң ишинде

Тайбының Бүгү-делегей Чөвүленинч секретариадының дыңнады

ВЕНА, январь 12. (СЭТА). Тайбының Бүгү-делегей Чөвүленинч дыңнады турарын өзүзүр алдыр, атомунг болгаш водородтук чепсекти хорутдаары дэи январь 16-да Токиога конгресс ажыттылар. Конгресс илангы атомунг болгаш водородтук чепсекте удуражымшыкынын улустар аразының сөлдүн Хиросимага август 6-да чымылар дугайында сайады чугаалажы көр.

Конгресс чымылгары-биле холбаштыр Тайбының Бүгү-делегей Чөвүленинч секретариаты Япониянын Тайбынч чөвүленинч күтүскени комиссияны кескинууге Такаси Танеморунг меделелин парлаага чарлаары-биле дамчыды берген.

Атомунг болгаш водородтук чепсекти хорутдаары дэи Японияга декабрь 20-те чедир 29 миллион ат салымшыкыны чыгынган меделелде айтып турар.

Атомунг болгаш водородтук чепсекти менделелерин бөдүнү удуражымшыкынын япон улус азе-не азы-бүрү хевирлерге илереткени меделелде онзалал демделген. Политиктиг партиялар, профивелдер шакын каттыжымшыкынын, юристерин, эрменленерин, чогаалчыларын, хөреженерин, аныктарнын органиастатылар болгаш он-даа өскелер ол удуражымшыкка каттышканнар.

Параментинин ийи палаталары, 46 префектуралар, хоорайларын болгаш казонун 250 азыг обшча Советтери база атомунг чепсекти хорутдаарын негеп турар шийитилерин хүлээп алган.

Чонунг бүгү кезектери ол шимчөөш кинге киришкенер. Атомунг болгаш водородтук чепсекке удуур ат салымшыкынын чымы талазы-биле Национал чөвүлде азе-не азы-бүрү социал бөдүктүрүнч төлөөлчилеринде тургустунган. Он составында чижээлээрге, мурунундагы премьер-министр Катаяма, Нобел шаандалының лауреады Юкава болгаш он-даа өскелер кирген.

Ат салымшыкынын чымы талазы-биле комитеттер префектураларга болгаш хоорайларга тургустунулаан турган. Оларга губернаторлар, бургомистрлер, черчинин бот өргелде органынын келгүчүлери, профивелдеринин, хөреженерин, аныктарнын болгаш еске-даа органиастатыларнын төлөөлчилери киришкен.

Удуражымшыкын шимчөөшкени Японияга өзүлүг националдык характеринг болган турбозе, атомунг болгаш чүдге хорутталыммаан эвес, харин Соңгу-аталдык чөвүлде дайын болган таварылгада оларын ажылаарын шийитирзөөн. Бир эвес делегейин хей-ниги санал-омаал сымрыл каттышкан чатык-саай хеделир болза, атомунг болгаш водородтук чепсекти хорутдаарын чедип ап болур дээрзин бөтүрпн турар бис. Атомунг болгаш водородтук чепсекти хорутдаары дэи конгресс япон улустун ол сорулганы чедип алдырыкты улазган хеделишкенин дүштелдерин арзаны япон улуска бөр деп Танеморо түнеленин бижзөөн.

Чжоу Эн-лай-биле Хаммаршельдинч аразында чугаалажымшыкынын дугайында кады кылган дыңнады

ПЕКИН. Сяньхуа агентлигинин дамчыдып турары-биле алдыр, Кыдат Улус Республиканын күрүне чөвүленинч премьери болгаш даштык херектер министри Чжоу Эн-лай биле КНО-нун чингыне секретары Хаммаршельдинч аразында январь 10-да болган ужуражымшыкынын үезинде дараазында уткалыг калы ыкылган дыңнадыгын дугайында дугуржулга чедип алдынган:

«КНО-нун чингыне секретарынын 1954 чылдын декабрь 10-загы телеграмманында болгаш Кыдат Улус Республиканын күрүне чөвүленинч премьери болгаш даштык херектер министринин 1954 чылдын

декабрь 17-деги харым телеграмманында боттарынын ужуражымшыкын дугайында саналдарын түнеленин 1955 чылдын январь 6, 7, 8 болгаш 10-да Пекинге бистинч аравыска чугаалажымшыкынар болган. Ол чугаалажымшыкынарнын үезинде улустар аразынын чөрдүлелерин кошкыдырныга караарышкан айтырылгарын чугаалашкан. Бо чугаалажымшыкынар ажыктыг болган деп санап тур бис база бо чугаалажымшыкынарнын үезинде доктаатынган харызааларын деткирпн үргүлчүлөп шыдаар бис дээринге илетген тур бис».

(СЭТА).

Хаммаршельдинч Пекинден үнүкени

ПЕКИН. Сяньхуа агентлигинин дыңнадып турарын өзүзүр алдыр, январь 11-де КНО-нун чингыне секретары Даг Хаммаршель болгаш ону үдөп чоруур кижилер Пекинден ужулуп үнүккенер.

(СЭТА).

Мендес-Франстың Римде келгени

ПАРИЖ. Франс Пресс агентлигинин Римде корреспондентинин дыңнадып турарын өзүзүр алдыр, январь 10-да Римге Франциянын премьер-министри

Римде Мендес-Франстың чугаалажымшыкынары

РМ. Январь 11-де Римге Франциянын министрлер чөвүленинч даргазы Мендес-Франс-биле бюджет министри Ванонинин аразында чугаалажымшыкынар эгелзөөн. Оң соонда Мендес-Франс даштык херектер министри Мартино-биле, министрлер чөвүленинч даргазы Шельба-биле болгаш министрлер чөвүленинч даргазынын ора-лакчысы Сарагат-биле ужурашкан. Январь 12-де Мендес-Франсты папа хүлээп алдыр.

Тайваньны хостадырынын херээнге бүгү-ле күжүвүстү бээр бис

ПЕКИН. Кыдаттын дөвискээри—Тайвань ортулукту Кытайшкан Штаттарынч ужу-дүрүм чок эжелеп алганынча чоңуну удуражымшыкынарынын калбак кампанияны бүгү чуртта чоруп турар. Ажыкчы чоннар америк-чаккайшынч шериг көрөөзин бургу шапшышкан. Тайваньны хостадырын бүгү-ле демдегелер биле деткирпн хүлээнип турарлар.

Шанхайга, Мукденге, Уланга, Далиньга, Ханчжоуга, Фучжоуга болгаш чурттуң еске-даа улур хоорайларынга болтулаан массалыг митингилер дугайын парлаага дыңнадып турар. Фучзия болгаш Чжаонан жокуларын томиндагы дээрбелдеринч жалдамашкыныга таваржып турар эрик чоогунда районларынч чогууну төлөөлчилерин хуралдарында чүдге Тайваньны хостаары болгаш Чан Кай-шининч сатымыкчы бөдүктүрүнч чок ылымы Кыдат улуска тайбынч чурттаг

Бивенниң меделели

ЛОНДОН. Ассошиэтид Пресс агентлигинин дыңнадып турары-биле алдыр, лейбористик партиянын кескү ажылдак чыгарынын бирөөн Бивенниң Тулхит хемге чүве чугаалап тура, меделзени болза: «Бисте водородтук бомбанын азырадырлары бар, бисте бүгү делегейге эргежок чугула чепсектедери бүгү хевирлери бар. Олар орустарда база-ла бар. Бис орустарга мынча дэи бис: силер биле күштеринч тургустунган чугаалажыр бодалдыг бис. Казан бистинч күжүвү арта бээрге, мынча силеринч биле ужуражы бээр бис. Бистинч ортулуктувус келдир дайынга чүдге 30 шак ишинде туруп болур дээринин дугайын мындаан бис. Бир эвес дайынны бис эгелээр болзувуса бистер шунту кырлар бис. Германия чепсектеген турган дэи Икен чүткүдүн турган, а ам чепсектегенинч кин эң улур чурттарынч аразында белин болган дайыннын үезинде ужурудузак чок боу берген.

Бис Россия-биле болдунар-ла дүргенин биле ужуражым орадажыр ужуражы бис. Байы бир таланың дүжү бөөрини дугайында айтырып чорувайн турар. Силер ону дараазында барып кылып алдырып орадажыр ужуражы силер. Силеринч кылып болур чүдүлдеринер шунту бөдүр.

Меделей чугаалаар кылып турар генералдарны болгаш адмиралдарны эдербелер деп Бивен бөдүнүг дыңаачыларын кыйгырган турган. «Бир эвес Радфорд атомунг бомбаны Кореяга октаарынын эргежок чугулазынын дугайын чугаалаан болза, ол—кем-буруулуг меделейдир. Бир эвес Мантгомери база-ла мында чүдүлү чугаалаар болза, сөз хөреөк анаа-ла ылттавайн олурары болур деп анаа чугаалаар херек. Бистинч чурттувус харысалга чок фельдмаршалдарынч сайынга кирер деп болавайн турар».

Англи демир-орукчуларынч тиелелгези

ЛОНДОН, январь 8. Ажыкчы чоннарнын негеделеринч түнеленин 400 муң келгичилеринг болуп санынын турар Англиянын демир орукчуларынч национал профивелинч күтүскөү демир орукчуларынч ажыл телевидин эстүрүрүн Англиянын демир оруктары оң эргезинде турар Британиянын транспорт комиссиязында негез. Бир эвес ажыл телевидин белидерин ойталаар болза, январь 9-та демир орукчуларынч бүгү ниити ажыл соккадымыкынын чарлаар анаар деп күтүскө меделзөөн.

Ажыл соккадымыкынын болдурубазы-биле чазак ажыл телевидин улгатырар деп негеделерге дүжүн бээр ужурга таварышкан.

(СЭТА).

Коста-Рикаже чепсектиг халдаашкын

НЬЮ-ЙОРК, январь 11. Ассошиэтед Пресс агентлигинин корреспондентинин дыңнадып турары болза, Никарагуада боо-чепсектиг отрядтар Коста-Рикада чурттакчылыг черин атаалаан. Ассошиэтед Пресс агентлигинин Сан-Хоседе (Коста-Рика) еске бир дыңнадында чугаалап турары болза, боо-чепсектиг отряд Никарагуанын кызыгаарында муруну чүдге бежен миль черде Кеседо деп чурттакчылыг черин эзел алган деп Коста-Риканын президентин Фигерес чарлаан.

Бар турар меделер-биле алдыр Кеседоде эки-туручулар болгаш интервентинин аразында боо-чепсектиг тулчушкун болган деп Коста-Риканын чепсектиг күштеринч штабынын начальниг Карос меделзөөн.

Коста-Риканың президентин Фигерес «Юнайтед Фрут компани» деп америк компаниянын чуртта тергиделениге мурунунда улурчанып турган деп мында салгыдыр турар.

(СЭТА).

Франциянын республика чөвүлелинде

ПАРИЖ, январь 11. Франс-Пресс агентлигинин дыңнадып турары болза, Гастон Моннерваль (радикал) 278 бодылааш-

Япониянын катап чепсектегенинч

ШАНХАЙ. Япон шериглерин мурунунда өөредип турган системаны өскөртүр болгаш оларны япон хевиринч боо-чепсек-биле дерип шийитири Япониянын «национал камгаламынч» эргелели үндүргөн дугайында «Майнши» солунунг дыңнадып япон радио дамчыткан. Бо үеде чедир-ле япон шеригтер америк боо-чепсек-биле деритинген турган болгаш оларнын дайынчы белеткел америк стандарттар

Тамара Рылованың делегей рекорду

Бедик дагда катокта конькичилеринч улустар аразынын маргылдаазы

АЛМА-АТА. Казах ССР-нин Министрлер Чөвүленинч шааналы дэиш Алма-Атаның чоогунда бедик дагда катокта маргылдаа үргүлчүлөп турар.

Январь 11-де Совет Эвделинч, Герман Демократтыг Республиканын болгаш Польшанын хөрежен спортчуларынч аразында маргылдаа болган. Маргылдаа 500 метрге чарык-биле эгелзөөн. Стартта анык совет спортсмен Тамара Рылова. Оң-чедиле кады Герман Демократтыг Республиканын төлөөлчизи Инге Гермер маннаан. Рылова манан дүргөн темп-биле эгелзөөн, дооскан.

Доктар чер бо. Үш секундмерлерин доктадышкан. Олар чынгыс 45,6 секунданы көргүзүп турган. Ол түнел болза, Л. Шоу-Нильсенге (Норвегия) онаажып турган болгаш 18 чыл үргүлчүлөп келген делегей рекордунан 0,8 секунда азык болган. Ичачаган ам хөреженер ортузунга конькиге дүргөн маңнаарынч талазы-биле бүгү делегей рекордтары совет спортсменер чаалап алганнар.

Делегейинч анык спортсмени Тамара Рылова 22 харым. Ол Волода хоорайнын ажыктын аныктар школынын 9.

Делегей рекордтарынын хуву Бедик дагда катокта улустар аразынын маргылдааларынч доозулганы

АЛМА-АТА. Казах ССР-нин Министрлер Чөвүленинч шааналы дэиш маргылдаа доозулган. Алма-Ата чоогунда бедик дагда катокта эң солун ужуражымшыкынар дэи хонуктуң дүргүзүндө болуп эркен.

1000 метр чарыкка конькиге маннаар спорттун бүгү төгүзүндө эң шыгыраңгай түнелелерин хөрежен спортсменер чедип алганнар. Оларнын ишинде сес кижиле совет спортсмен Халда Шеголеванын тургусканы делегей рекордунан ажык турар түнелде көргүскенер (1 минута 36,3 секунда болган).

1000 метр чарыкка Тамара Рылова тилекчи болуп үген. Дистанцияны ол делегей рекордунан азын эки—1 минута 33,4 секунда маннап эркен. Ийги черде Рема Меньшова—оң түнелде 1 минута 33,9 секунда, үшкү черде—София Ковалкова—оң түнелде—1 минута 34 секунда болган.

3 муң метр дистанцияга Туланын спортсмени Вера Постникованын түнелде—эки болуп—5 минута 18,5 секунда болган.

Казах ССР-нин Министрлер Чөвүленинч шааналы хөреженер ортузунга дэиш дистанцияларынч санарнынч түнүгүнч талазы-биле Тамара Рылова чаалап алган.

Январь 12-де болган маргылдааларга улур чедикшинин даштык чурттарынч спортсменери база чедип алганнар. Мар-

ССРЭ-биле Чехословакиянын чынды хоккей командаларынч ужуражымшыкы

Январь 12-де Москваның «Динамо» стадионунга спорттун он-он муң ынакшылдыгыр база катап долду олурдуканнар. Мынча ССРЭ-нин чынды командалык делегейин ийи дашкыр чемпион болгаш Европаның сес дашкыр чемпиону—Чехословакиянын чынды хоккей команданын хүлээп алган.

Улустар аразынын маргылдаанынч киржичилеринч көргүчүлөр ийги алыш чаксажымшыкы-биле уткааннар. Совет болгаш чехословак хоккейстеринч аразында өюнгар хей катап болган. Ол маргылдаалар спортчу чаңчылар болу берген.

ССРЭ-нин хоккей секциязынын даргазы П. Коротков аалчыларга байыр чедирген. Чехословак спортчу төлөөлчилеринч улуртукчу В. Муха харым сес кылган. Чехословак Республиканын болгаш ССРЭ-

ЧАЗАЛГА

1955 чылдын январь 13-те үнгөн № 9 (3203) солунун 3-кү арнынин сөөлүг 2-ги колонкасында «Парламентмаан чагаларынч изи-биле» деп эгенч бирги абазын Кызыл районунг Баян-Колда бүүдүрүлгө черинч ажык-агый эргелекчизи